

1e leerjaar · Getallen en bewerkingen

Mijn kleine les

Tellen tot 20

Dit boekje is van: _____

!

Hallo!

Mathia

Hoi, ik ben Mathia! In dit boekje leren we samen tellen tot 20. Lees telkens één bladzijde, met een volwassene als je wilt. Op het einde wacht er een kleine test.

In dit boekje

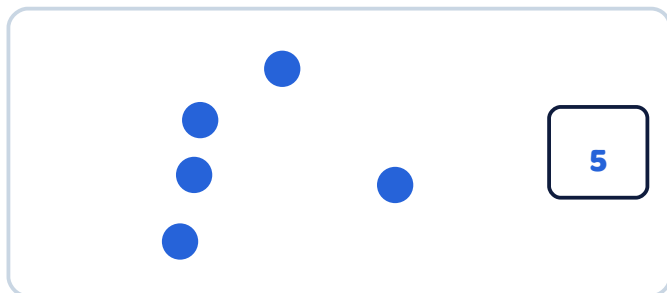
1	Tellen, hoe doe je dat?
2	De getallen van 1 tot 5
3	De getallen van 6 tot 10
4	De nul
5	Cijfers en getallen
6	Getallen in woorden
7	Het tiental
8	De getallen van 11 tot 20
9	De getallenlijn
10	Voor, na, tussen
11	Twee getallen vergelijken
12	Getallen ordenen
13	Tellen per 2, per 5
14	Terug tellen
15	Een getal splitsen
16	Getallen rondom mij
17	Onthoud
18	Ik controleer

1

Tellen, hoe doe je dat?

Om te weten hoeveel voorwerpen er zijn, tel ik. Ik volg drie regels:

- Ik raak elk voorwerp maar één keer aan.
- Ik zeg één getal per voorwerp: een, twee, drie...
- Het laatste getal dat ik zeg, is het aantal voorwerpen.

Ik tel de bolletjes: een, twee, drie, vier, vijf. Het laatste getal is vijf: er zijn 5 bolletjes.

Mathia

Mijn tip: als je echte voorwerpen telt, schuif dan opzij wat je al geteld hebt. Zo vergeet je er geen en tel je er geen twee keer!

Onthoud

Ik raak elk voorwerp één keer aan. Het laatste getal = hoeveel voorwerpen er zijn.

2

De getallen van 1 tot 5

Dit zijn de eerste getallen. Kijk goed naar het cijfer, het woord en de stippen.

1

een
2

twee
3

drie
4

vier
5

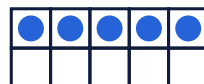
vijf

Aan één hand heb ik 5 vingers. Mijn hand helpt me tellen tot 5!

1

2

3

4

5

Onthoud

1, 2, 3, 4, 5: een hele hand = 5.

3

De getallen van 6 tot 10

Na 5 tel ik verder: 6, 7, 8, 9, 10. Met mijn twee handen heb ik 10 vingers.

6

zes

7

zeven

8

acht

9

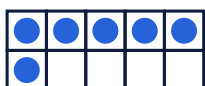
negen

10

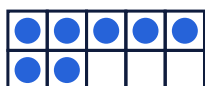

tien

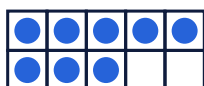
6 is 5 en nog 1. 7 is 5 en nog 2. 8 is 5 en nog 3. 9 is 5 en nog 4. 10 is 5 en nog 5.

6

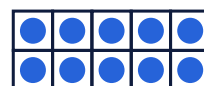
7

8

9

10

Onthoud

Twee hele handen = 10 vingers.

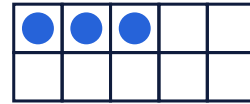
4

De nul

Nul betekent: helemaal niets. Als er geen enkel voorwerp is, zijn er 0.

0

3

In het eerste doosje zit geen enkel bolletje: 0 bolletjes. In het tweede zitten er 3.

Nul is het allereerste getal. We schrijven het als 0. Op de getallenlijn staat het vooraan.

Mathia

Als je 3 snoepjes hebt en je eet ze allemaal op... dan heb je er nog 0!

Onthoud

0 = nul = niets.

5

Cijfers en getallen

Om alle getallen te schrijven, gebruiken we maar 10 cijfers:

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Een getal kan uit één cijfer bestaan: 7. Het kan ook uit twee cijfers bestaan: 12 schrijf je met het cijfer 1 en het cijfer 2.

Zoals letters woorden vormen, vormen cijfers getallen.

Ik schrijf de cijfers netjes

Ik begin altijd bovenaan. Ik oefen op een lijn:

.....

.....

.....

.....

Onthoud

Er zijn 10 cijfers: 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9. Daarmee schrijf ik alle getallen.

6

Getallen in woorden

Elk getal heeft een naam. Hier zie je de getallen van 0 tot 20, in cijfers en in woorden.

Getal	In woorden	Getal	In woorden
0	nul	11	elf
1	een	12	twaalf
2	twee	13	dertien
3	drie	14	veertien
4	vier	15	vijftien
5	vijf	16	zestien
6	zes	17	zeventien
7	zeven	18	achttien
8	acht	19	negentien
9	negen	20	twintig
10	tien		

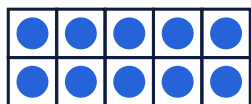
Mathia

Let op: dertien tot negentien eindigen op « -tien ». Dertien is 10 en nog 3, negentien is 10 en nog 9.

7

Het tiental

Als ik veel voorwerpen heb, maak ik pakjes van 10. Een pakje van 10 is een tiental.

10 = 1 tiental

1 tiental

10 eenheden = 1 tiental. Een eenheid is één voorwerp alleen.

Mathia

Eieren koop je vaak per doos van 6 of van 10. Een doos van 10 eieren is een tiental eieren!

Onthoud

10 eenheden = 1 tiental.

8

De getallen van 11 tot 20

De getallen van 11 tot 19 zijn een tiental en nog enkele eenheden.

$$11 = 1 \text{ T en } 1 \text{ E}$$

$$14 = 1 \text{ T en } 4 \text{ E}$$

$$17 = 1 \text{ T en } 7 \text{ E}$$

Getal	Tientallen	Eenheden
11	1	1
12	1	2
13	1	3
15	1	5
18	1	8
20	2	0

In 15 telt het cijfer 1 de tientallen en het cijfer 5 de eenheden. 20 is 2 tientallen en 0 eenheden.

Onthoud

In een getal met twee cijfers: links de tientallen, rechts de eenheden.

9

De getallenlijn

Op de getallenlijn staan de getallen op volgorde. Hoe verder naar rechts, hoe groter het getal.

3 staat links van 8: 3 is kleiner dan 8. 16 staat rechts van 12: 16 is groter dan 12.

Mathia

De getallenlijn is zoals een straat: elk getal heeft zijn huis, en de huizen staan netjes op volgorde.

Onthoud

Naar rechts worden de getallen groter. Naar links worden ze kleiner.

10

Voor, na, tussen

Het getal dat net na komt, is het getal $+ 1$. Het getal dat net voor komt, is het getal $- 1$.

Net voor	Het getal	Net na
6	7	8
11	12	13
18	19	20

Het getal tussen 4 en 6 is 5. Het getal tussen 14 en 16 is 15.

De getallenlijn helpt me: ik zet mijn vinger op het getal en kijk naar het huisje ernaast.

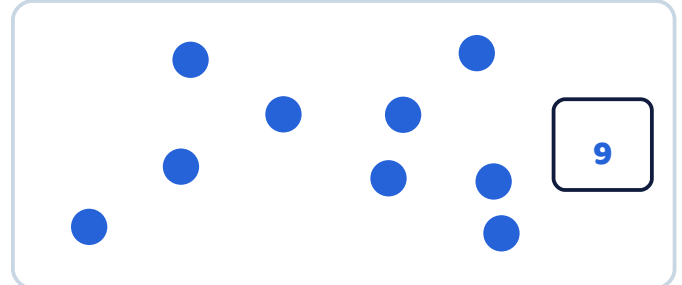
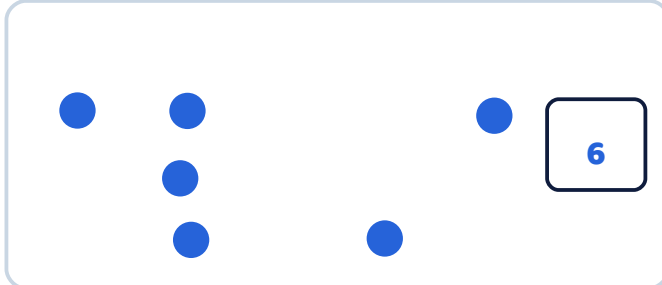
Onthoud

Net na: $+1$. Net voor: -1 .

11

Twee getallen vergelijken

Vergelijken is zeggen welk getal het grootst is, of dat ze gelijk zijn.

9 is groter dan 6. We schrijven: $9 > 6$. 6 is kleiner dan 9. We schrijven: $6 < 9$.

De tekens $<$ en $>$ zijn zoals een open mond: de mond gaat altijd open naar het grootste getal. Als twee getallen hetzelfde zijn, schrijf ik $=$: $5 = 5$.

$$12 > 8$$

$$4 < 10$$

$$15 = 15$$

$$19 > 17$$

Onthoud

$>$ betekent « groter dan ». $<$ betekent « kleiner dan ». $=$ betekent « gelijk aan ».

12

Getallen ordenen

Van klein naar groot ordenen is een stijgende rij. Van groot naar klein is een dalende rij.

Stijgend: 3 – 7 – 12 – 18

Dalend: 18 – 12 – 7 – 3

Om goed te ordenen, zoek ik eerst het kleinste getal. Ik schrijf het op en streep het door. Dan begin ik opnieuw met de getallen die overblijven.

Mathia

Denk aan kinderen die op lengte gaan staan voor de klasfoto: van klein naar groot!

Onthoud

Stijgend: van klein naar groot. Dalend: van groot naar klein.

13

Tellen per 2, per 5

Ik kan sneller tellen door getallen over te slaan.

Per 2

0 – 2 – 4 – 6 – 8 – 10 – 12 – 14 – 16 – 18 – 20

Per 5

0 – 5 – 10 – 15 – 20

Per 5 tellen is de vingers tellen per hand. Per 10 tellen: 0 – 10 – 20.

Onthoud

Per 2 sla ik een getal over. Per 5 tel ik per hand.

14

Terugtellen

Terugtellen is achteruit tellen, zoals bij de start van een raket.

10 – 9 – 8 – 7 – 6 – 5 – 4 – 3 – 2 – 1 – 0!

Ik kan ook vanaf 20 beginnen: 20 – 19 – 18 – 17 – 16 – 15... Telkens neem ik er 1 af.

Mathia

Op de getallenlijn is terugtellen naar links wandelen.

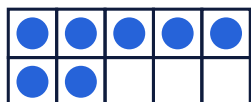
Onthoud

Terugtellen: telkens 1 terug.

15

Een getal splitsen

Een getal kan je in twee stukken verdelen. We zeggen dat we het splitsen.

$$7 = 5 + 2$$

Het splitshuis van

Het splitshuis van	
5	3
4	4
6	2
7	1
8	0

$$8 = 5 + 3 \quad 8 = 4 + 4 \quad 8 = 6 + 2 \quad 8 = 7 + 1 \quad 8 = 8 + 0$$

De getallen van 11 tot 20 splits je makkelijk met het tiental: $14 = 10 + 4$, $19 = 10 + 9$.

Onthoud

Splitsen is een getal in stukken verdelen: $9 = 5 + 4$.

16

Getallen rondom mij

Getallen zijn overal! Ik vind ze:

- op de kalender: de dagen van de maand;
- op een dobbelsteen: 1 tot 6 ogen;
- op de klok: 1 tot 12;
- op de huizen in mijn straat;
- op de bladzijden van mijn boeken;
- op de verjaardagstaart: de kaarsjes.

Ik ben 6 jaar. Mijn broer is 9 jaar. Hij is ouder dan ik.

Mathia

Spelletje: zoek in huis een voorwerp met het getal 1, dan 2, dan 3... Tot waar geraak jij?

17

Onthoud

Onthoud

Ik raak elk voorwerp één keer aan. Het laatste getal = hoeveel.

Onthoud

10 cijfers: 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9.

Onthoud

10 eenheden = 1 tiental. 15 = 1 tiental en 5 eenheden.

Onthoud

Net na: +1. Net voor: -1.

Onthoud

> groter dan, < kleiner dan, = gelijk aan.

Onthoud

Stijgend: van klein naar groot.

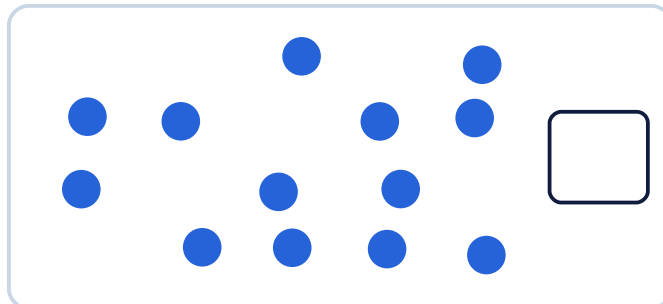
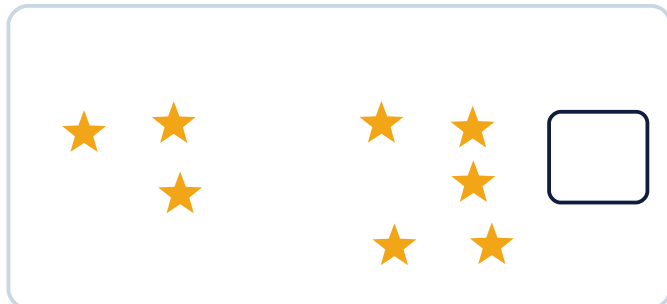
Onthoud

Per 2: 0, 2, 4, 6... Per 5: 0, 5, 10, 15, 20.

18

Ik controleer

Antwoord zonder naar de vorige bladzijden te kijken. De antwoorden staan op de volgende bladzijde.

1. Hoeveel sterren en bolletjes? Schrijf in de vakjes.

2. Het getal net na 15: _____

3. Het getal net voor 10: _____

4. $17 = \text{___} \text{ tiental en } \text{___} \text{ eenheden}$

5. Schrijf in woorden: $12 = \text{_____}$

6. Vul aan met $<$ of $>$: $9 \text{ ___ } 14$

7. Orden: $16 - 4 - 11 - 19$: _____

8. Per 5: $0 - 5 - \text{___} - \text{___} - 20$

=

De antwoorden

- 1. 8 sterren en 13 bolletjes
- 2. 16
- 3. 9
- 4. 1 tiental en 7 eenheden
- 5. twaalf
- 6. $9 < 14$
- 7. $4 - 11 - 16 - 19$
- 8. 10 en 15

Mathia

Goed zo! Je hebt je boekje uit. Oefen nu met het oefenboekje: niveau 1, dan 2, dan 3. En vergeet het spel op profmathia.be niet!